

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

ALICI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE

(Başvuru No. 70098/12)

KARAR

Madde 5 § 1 • Başvuranların Ankara'ya gitmelerinin ve sendikaları tarafından düzenlenen yasa dışı nitelendirilen gösterilere katılmalarının engellenmesi için hukuka aykırı olarak yakalanmaları ve tutuklanmaları
Madde 11 • Barışçıl olarak toplanma özgürlüğü • Başvuranların gösterilere gitmelerinin orantısız olarak engellenmesi

STRAZBURG

24 Mayıs 2022

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2022. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Alıcı ve diğerleri / Türkiye davasında,

Başkan

Jon Fridrik Kjølbro,

Hâkimler

Egidijus Kūris,

Branko Lubarda,

Pauliine Koskelo,

Jovan Ilievski,

Gilberto Felici,

Saadet Yüksel

ve Bölüm Yazı İşleri Müdürü Hasan Bakırcı'nın katılımıyla Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Türk vatandaşı olan yirmi iki kişinin ("başvuranlar", isimleri ekte yer almaktadır), 12 Ekim 2012 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca Mahkemeye yapmış oldukları başvuruyu (no. 70098/12),

Sözleşme'nin 5, 6 ve 11. maddelerine ilişkin şikâyetlerin Türk Hükümetine ("Hükümet") bildirilmesine ilişkin kararı,

Hükümetin görüşlerini,

Başvuranların gecikmeli sunulan görüşlerini ve Daire Başkanının, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 38. maddesinin 1. fıkrası ve 60. maddesi uyarınca, başvuranların avukatının verilen süreye uyulmaması hakkında gerekçe göstermemesi nedeniyle bu unsurların dosyaya eklenmemesine ilişkin 21 Ağustos 2015 tarihli kararını dikkate alarak,

3 Mayıs 2022 tarihinde kapalı oturumda gerçekleştirilen müzakerelerin ardından söz konusu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİŞ

1. Başvuru, başvuranların, bir gösteriye katılmak üzere Ankara'ya gitmek için bulundukları bir otobüste yakalanmaları ve otobüsü durduran polis memuruna kimliklerini ibraz etmeyi reddetmiş olmaları nedeniyle idari para cezası ödemeye mahkûm edilmeleri ile ilgilidir.

OLAY VE OLGULAR

2. Adana'da ikamet eden başvuranlar, Eğitim-Sen (Eğitim ve Bilim Emekçiler Sendikası) üyeleridir ve Adana'ya bağlı Avukat S. Aracı Bek tarafından temsil edilmektedirler.

3. Hükümet, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde Türkiye temsilcisi olan, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Dairesi Başkanı Hacı Ali Açıkgül tarafından temsil edilmiştir.

4. 27 Mart 2012 tarihinde, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nda ve aynı zamanda ilköğretim ve eğitim sisteminde değişiklik yapılmasına ilişkin bir kanun tasarısı sunulmuştur. Söz konusu tasarı, Meclis önünde tartışılmaya devam ederken, sendikalar Ankara'da bir gösteri düzenlemişlerdir.

5. Başvuranlar, 27 Mart 2012 tarihinde, gösteriye katılmak üzere gece Adana'dan Ankara'ya doğru yola çıkmışlardır. Başvuranların dâhil olduğu 74 kişiyi taşıyan iki otobüs, saat 23:40 sularında Adana'nın çıkışında otoyolda polisler tarafından durdurulmuştur. 28 Mart 2012 tarihinde saat 03:30'da komiser M.K. ve polis memuru M.A. tarafından düzenlenen tutanağa göre, iki gün ve gece boyunca grev ve basın açıklaması adı altında toplantı ve gösterilerin ve benzer eylemlerin gerçekleşeceği Ankara'da yasa dışı eylemlerin yasaklanması nedeniyle, başvuranları taşıyan iki otobüs, göstericilerin kontrol edilmesi ve güvenlik güçleriyle çatışma yaratabilecek

ve kamu düzenini bozabilecek eylemlere katılabilecek kişilerin kimliklerinin tespit edilmesi için durdurulmuştur.

28 Mart 2012 tarihinde saat 04:50'de düzenlenen ikinci tutanaktan (55 güvenlik görevlisi ve başvuruların dâhil olduğu 74 kişi tarafından imzalanmıştır), polisin başvurulara, 28 ve 29 Mart 2012 tarihlerinde başkentte yapılması öngörülen tüm gösterilerin, güvenlik ve kamu düzeni nedenleriyle, Ankara Valiliği tarafından düzenlenen 6136 sayılı ve 26 Mart 2012 tarihli valilik kararı tarafından yasaklandığının bilgisini verdiği anlaşılmaktadır. Polis memurları yolculardan evlerine dönmelerini talep etmiştir. Otobüs yolcularının emre uymayı ve kimliklerini vermeyi reddetmelerine ilişkin olarak polis, Adana Cumhuriyet Savcısından talimat talebinde bulunmuştur. Adana Cumhuriyet Savcısı, göstericilerin ifadelerinin alınması, kimliklerinin tespit edilmesi ve ardından bırakılmaları için çevik kuvvet şube müdürlüğüne getirilmelerine karar vermiştir. Polis memurları, aralarında başvuruların da bulunduğu 74 kişiyi çevik kuvvet şube müdürlüğüne götürmüştür.

6. Aynı gün saat 10:45'te başvuruların avukatları çevik kuvvet şube müdürlüğüne gelmiştir. Saat 14:50 sıralarında başvurular, ifadelerini verdikten ve sağlık muayenesinden geçtikten sonra serbest bırakılmışlardır.

7. Başvurulara, farklı tarihlerde, Adana Valiliği tarafından, 27 Mart 2012 tarihinde otobüslerini durduran polis memuruna kimliklerini ibraz etmeyi reddetmiş olmaları nedeniyle, (5326 sayılı) Kabahatler Kanunu'nun 40. maddesi uyarınca, 82 Türk lirası (olayların meydana geldiği dönemde yaklaşık 28 avro) miktarında idari para cezaları verilmiştir.

8. Başvurular, farklı tarihlerde, Adana Sulh Ceza Mahkemesi ("Sulh Ceza Mahkemesi") önünde bu kararlara itiraz etmişlerdir. Başvuran M. Alıcı, Sulh Ceza Mahkemesine yapmış olduğu 9 Nisan 2012 tarihli başvurusunda, güvenlik güçlerinin kimliğini kontrol etmediklerini, asıl amaçlarının, Hükümetin ve İçişleri Bakanlığının talimatları üzerine, gösteriye katılmalarını engellemek olduğunu ileri sürmüştür. Başvuran M. Alıcı, Sulh

Ceza Mahkemesinden, davayı Sözleşme'nin 10. maddesi ışığında incelemesini ve idari para cezasını iptal etmesini talep etmiştir.

9. Sulh Ceza Mahkemesinin farklı daireleri, 9 Mayıs 2012, 25 Mayıs 2012, 12 Temmuz 2012, 31 Ağustos 2012, 3 Eylül 2012 ve 4 Eylül 2012 tarihlerinde, duruşma düzenlemeden, temyiz yolu kapalı olmak üzere başvuranların itirazlarını reddetmiştir.

2. Sulh Ceza Mahkemesi kararında, başvuranların polis memurlarının kimliklerini sorduklarını kabul ettiklerini ancak polise isimlerini vermek zorunda olmadıklarını beyan ettiklerini kaydetmişken 3. Sulh Ceza Mahkemesi, belirli kararlarında, bazı başvuranların polisin böyle bir kontrol yapmayı talep etmediklerini açıkladıklarını kaydetmiştir.

3. Sulh Ceza Mahkemesi, başvuran Murat Ilgaz'a ilişkin kararında, başvuranların dâhil olduğu 74 kişiyi taşıyan iki otobüsün, Adana İl Emniyet Müdürlüğünün görevi uyarınca, İçişleri Bakanlığının 27 Mart 2012 ve 2012/782 85 3876.2591/69648 sayılı talimatı ve 2559 sayılı (14 Temmuz 1934 tarihli Polis Vazife ve Salâhiyet) Kanun hükümlerine, 5442 sayılı (İller İdaresi) Kanun hükümlerine ve 1774 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak kimlik kontrolü yapmak amacıyla 5326 sayılı Kanun temelinde durdurulduklarını tespit etmiştir.

10. Başvuranlar tarafından dosyaya eklenen kararlara göre, 6, 19 ve 20 Haziran 2012 tarihlerinde, Sulh Ceza Mahkemesinin 6, 1 ve 5. daireleri, özellikle idari para cezasının yasa dışı olduğunu, suçüstü olmadığını, otobüslerin durdurulmasının ve kişilerin otobüsten indirilmesinin konuya ilişkin mevzuat hükümlerine uygun olmadığını, tutanağa göre, kişilerin kimliklerinin tespit edildiğini, amacın kişilerin Ankara'daki gösteriye katılmalarını engellemek olduğunu, Sözleşme tarafından güvence altına alınan hak ve özgürlüklerin dolaylı yollarla sınırlanamayacağını gözlemleyerek, başvuranlarla aynı grupta olan kişilere verilen idari para cezalarını iptal etmiştir.

İLGİLİ İÇ HUKUK

11. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu’nun 4. maddesi özellikle aşağıdakileri öngörmektedir:

İl genel idaresinin başı ve mercii validir. Bakanlıkların kuruluş mevzuatına göre illerde lüzumu kadar teşkilat bulunur (...) Bu teşkilat valinin emri altındadır.”

12. Aynı Kanun’un 11. maddesinin A paragrafı aşağıdakileri belirtmektedir:

“Vali, il sınırları içinde bulunan genel (örneğin jandarma ve polis) ve özel (örneğin orman muhafaza) bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir. Suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenliğini korumak için gereken tedbirleri alır. Bu maksatla Devletin genel ve özel kolluk kuvvetlerini istihdam eder. Bu teşkilat amir ve memurları vali tarafından verilen emirleri derhal yerine getirmekle yükümlüdür.”

13. 4 Temmuz 1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu’nun 4/A maddesinin ilgili kısımları, 2 Haziran 2007 tarihinde 5681 sayılı Kanun’un “Durdurma ve kimlik sorma” başlıklı birinci maddesi tarafından değiştirildiği şekliyle, aşağıdaki gibidir:

“Polis, kişileri ve araçları;

- a) Bir suç veya kabahatin işlenmesini önlemek,
- b) Suç işlendikten sonra kaçan faillerin yakalanmasını sağlamak, işlenen suç veya kabahatlerin faillerinin kimliklerini tespit etmek,
- c) Hakkında yakalama emri ya da zorla getirme kararı verilmiş olan kişileri tespit etmek,
- ç) Kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek amacıyla durdurabilir (...)

Polis, durdurduğu kişiye durdurma sebebini bildirir ve durdurma sebebine ilişkin sorular sorabilir; kimliğini veya bulundurulması gerekli diğer belgelerin ibraz edilmesini isteyebilir.

Durdurma süresi, durdurma sebebine esas teşkil eden işlemin gerçekleştirilmesi için zorunlu olan süreden fazla olamaz.

Durdurma sebebinin ortadan kalkması halinde kişilerin ve araçların ayrılmasına izin verilir.”

14. 31 Mart 2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 40. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“(1) Görevle bağlantılı olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği veya adresiyle ilgili bilgi vermekten kaçınan veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan kişiye, bu görevli tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(2) Açıklamada bulunmaktan kaçınması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması dolayısıyla kimliği belirlenemeyen kişi tutularak durumdan derhal Cumhuriyet savcısı haberdar edilir. Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılınca kadar gözaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. Gözaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usulü bakımından Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.

(3) Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözaltına alınma veya tutuklanma haline derhal son verilir.”

15. Türk Ceza Kanunu’nun “Görevi yaptırmamak için direnme” başlıklı 265. maddesinin 1. fıkrasının ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“Madde 265- (1) Kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞMENİN 5. MADDESİNİN 1. FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

16. Başvuranlar, 28 Mart 2012 tarihinde yasal dayanağı olmaksızın tutuklanmaları nedeniyle, Sözleşme’nin 5. maddesi tarafından korunan özgürlük haklarının ihlal edildiğinden şikâyet etmektedirler.

17. Hükümet, bu iddiaya itiraz etmektedir.

18. Sözleşme’nin 5. maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes  zg rl k ve güvenlik hakkına sahiptir. Aşağıda belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz:

(...)

b) Kişinin, bir mahkeme tarafından yasaya uygun olarak verilen bir karara uymaması sebebiyle veya yasanın öngördüğü bir yükümlülüğün uygulanmasını sağlamak amacıyla yasaya uygun olarak yakalanması veya tutulması;

c) Kişinin bir suç işlediğinden şüphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulunduğ  veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğ  kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde, yetkili adli merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulması;

2. Yakalanan her kişiy , yakalanma nedenlerinin ve kendisine y nelt len her türlü suçlamanın en kısa sürede ve anladığı bir dilde bildirilmesi zorunludur.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

19. Hükümet, başvuranların, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 141. maddesi uyarınca ulusal mahkemeler önünde tazminat davası açabilecekleri kanaatine varmaktadır. Hükümet, söz konusu maddenin, yasa dışı olarak özgürlüklerinden yoksun bırakıldıkları durumda kişilerin Devlet aleyhine tazminat davası a abileceklerini öngördüğünü belirtmektedir. Başvuranlar bu hukuk yolunu t ketmemişlerdir. Hükümet ayrıca, başvuranların tam anlamıyla tutuklanmadıklarını ileri sürmektedir. Dolayısıyla Hükümet, iç hukuk yollarının t ketilmediğı gerekçesiyle, mevcut başvurunun kabul edilemez olduğ na karar verilmesi gerektiğı kanaatindedir.

20. Mahkeme, Hükümetin, başvuranların Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 141. maddesinde öngörülen hukuk yolunu tüketmeleri gerektiğ ne ilişkin ilk itirazı ile ilgili olarak, söz konusu hukuk yolunun bu tür koşullarda etkili olmadığına karar verdiğini hatırlatmaktadır (*Hakim Aydın/Türkiye*, no. 4048/09, §§ 26-31, 26 Mayıs 2020).

21. Mahkeme, bu şikâyetin, açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve Sözleşme'nin 35. maddesi kapsamında başka herhangi bir gerekçeyle kabul edilemez olmadığını tespit ederek, kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların İddiaları

22. Başvuranlar, yasal dayanak olmaksızın makul olmayan bir süre boyunca tutulduklarını, idari para cezası verilmesine ilişkin formalitelerin, bu özgürlükten ve hareketten yoksun bırakmayı haklı çıkarmadığını ileri sürmektedirler.

23. Hükümet, başvuranların iddiasına itiraz ederek, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının hangi bendinin özgürlükten yoksun bırakılmaları için geçerli olduğunu belirtmemektedir. Hükümet, görüşlerinde, Ankara Valiliğinin, 26 Mart 2012 tarihinde, olayların engellenmesi için söz konusu gösteriyi yasakladığını, İçişleri Bakanlığının 27 Mart 2012 tarihli yazısı ile Ankara Valiliğinin kararının Adana Emniyet Müdürlüğü dâhil olmak üzere tüm emniyet müdürlüklerine bildirildiğini, başvuranların bulunduğu otobüslerin Adana Kuzey Turnikeleri Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü önündeki polisler tarafından durdurulduğunu, başvuranlar Ankara'da yapılacak gösteriye katılacaklarını beyan ettiklerinde polis memurlarının Ankara Valiliğinin 26 Mart 2012 tarih ve 6136 sayılı kararını gösterip okuduklarını ve grubun temsilcilerine ve avukatlarına söz konusu gösterinin güvenlik gerekçesiyle yasaklandığını bildirdiklerini, başvuranları Ankara'ya götüren otobüslerin saat 23:45 sularında durdurulduğunu, başvuranların kimliklerini açıklamayı reddetmeleri (5326 sayılı Kanun'un 40. maddesinin 2. fıkrası) ve polis memurlarına direnmeleri (Ceza Kanunu'nun 265. maddesi) nedeniyle çevik kuvvet şube müdürlüğüne getirildiklerini, avukatlarının saat 10:45 sularında geldiğini belirtmenin

yeterli olduğuna karar vermektedir. Hükümet, yetmiş dört göstericinin üç saat içinde ifadelerinin alındığını ve daha sonra doktor muayenesinden geçtiklerini ve yasal formalitelerden sonra saat 14:54'te serbest bırakıldıklarını vurgulamaktadır. Hükümet, çevik kuvvet şube müdürlüğünde geçirilen dokuz saatin başvuranlardan kaynaklandığını ileri sürmektedir.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

24. Mahkeme, başvuruların özgürlükten yoksun bırakılmalarının, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının a), d), e) ve f) bentleri kapsamına girmediğini tespit etmektedir. Dahası, "bir suç işlediklerine" dair başvurular hakkında şüphelenilmesini gösteren hiçbir şey yoktur; dolayısıyla özgürlükten yoksun bırakma, c) bendinde geçen ilk varsayım ile ilişkin olarak bu bendin de kapsamına girmemektedir.

25. Mahkeme, Hükümetin, ismen belirtmeden, başvuruların özgürlükten yoksun bırakılmalarının Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının b) bendi kapsamına girdiğini ileri sürdüğünün anlaşıldığını gözlemlemektedir. Mahkeme, dosyaya eklenen bilgiler dikkate alınarak, "(...) suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğu kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde yetkili adli merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulması" varsayımına ilişkin olarak, olay ve olguların aynı zamanda c) bendi kapsamına girebileceğini meşru olarak düşünebilmektedir.

a) İlgili İlkelerin Hatırlatılması

26. Sözleşme'nin 5. maddesi, Sözleşme'nin 2, 3 ve 4. maddeleri ile birlikte, kişilerin fiziksel güvenliğini koruyan temel hakları güvence altına alan temel hükümler arasında yer almaktadır ve bu haliyle, büyük önem taşımaktadır. Sözleşme'nin 5. maddesi esasen, bireyi, keyfi veya haksız bir özgürlükten yoksun bırakmaya karşı korumayı amaçlamaktadır (bk. *I.S./İsviçre*, no. 60202/15, § 41 ve atıf yapılan içtihat).

27. Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının b) bendi, kanunun, kişinin, hâlihazırda üzerine düşen ve bu zamana kadar yerine getirmedeği somut ve belirli bir yükümlülüğü yerine getirmesini sağlamak amacıyla tutuklanmasına izin verdiği durumlar ile ilgilidir. Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının b) bendi kapsamına girmek için, ayrıca, yakalamanın ve tutuklamanın, söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmesini sağlamayı veya buna doğrudan katkıda bulunmayı amaçlaması ve cezai niteliği olmaması gerekmektedir (bk. yukarıda anılan, *I.S./İsviçre*, § 43 ve *S., V. ve A./Danimarka* [BD], no. 35553/12 ve 2 diğer başvuru, § 80, 22 Ekim 2018 ve burada yapılan atıflar).

28. Örnek olarak, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının b) bendinin ikinci yönü bağlamında, kimliğini açıklama yükümlülüğüne (*Vasileva/Danimarka*, no. 52792/99, 25 Eylül 2003 ve *Sarigiannis/İtalya*, no. 14569/05, 5 Nisan 2011); sorgu için karakola gitme yükümlülüğüne (*Iliya Stefanov/Bulgaristan*, no. 65755/01, 22 Mayıs 2008, *Osyenko/Ukrayna*, no. 4634/04, 9 Kasım 2010 ve *Khodorkovskiy/Rusya*, no. 5829/04, 31 Mayıs 2011) ve bir suç işleyerek kamu düzenini bozmama yükümlülüğüne (*Ostendorf/Almanya*, no. 15598/08, 7 Mart 2013) benzer durumlar incelenmiştir (yukarıda anılan, *I.S./İsviçre*, § 44).

29. Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendinin ikinci yönüne ilişkin olarak, bu hükme dayanarak özgürlükten yoksun bırakmayı haklı göstermek için, yetkili makamların, her ihtimalde ilgilinin, bir yakalama ile engellenmemiş olması halinde, somut ve belirli bir suçun işlenmesine karışabileceğini ikna edici bir şekilde göstermeleri gerekmektedir (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, yukarıda anılan *S., V. ve A./Danimarka* [BD], §§ 89 ve 91).

30. Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendinin uygulanması bağlamında, “suç” teriminin katı bir şekilde yorumlanması keyfiliğe karşı önemli bir güvence teşkil etmektedir. Mahkemenin yerleşik içtihatlarına göre, bu hüküm tarafından öngörülen tutukluluk gerekçesi, yetkili makamların, haksız veya haklı olarak, suç işlemeye eğilim nedeniyle tehlikeli olduğu

kanaatine vardığı bir kişi veya kişi gruplarına yönelik genel bir önleme politikasına elverişli değildir. Söz konusu gerekçe, yalnızca Sözleşmecî Devletlere, özellikle suç işlemenin yer ve zamanına ve olası mağdurlarına ilişkin olarak, somut ve belirli bir suçun işlenmesini engellemek için (bk. örneğin, *Guzzardi/İtalya*, 6 Kasım 1980, § 102, A serisi no. 39, *Ciulla/İtalya*, 22 Şubat 1989, § 40, A serisi no. 148 ve *Shimovolos/Rusya*, no. 30194/09, § 54, 21 Haziran 2011) için bir araç sunmaktadır (*M./Almanya*, no. 19359/04, §§ 89 ve 102, AİHM 2009). Bu durum hem terimin tekil kullanımından (“bir suç”) hem de Sözleşme’nin 5. maddesinin amacından anlaşılmaktadır: Kimsenin keyfi olarak özgürlüğünden yoksun bırakılmamasını sağlamak (yukarıda anılan *Guzzardi*, § 102, yukarıda anılan *M./Almanya*, § 89 ve yukarıda anılan *S., V. ve A./Danimarka*, § 89).

31. Bununla birlikte, Mahkeme içtihatlarına göre, “suç” terimi, yalnızca ulusal hukuk tarafından suç olarak nitelendirilen bir davranış tanımlamamaktadır. Mahkeme, *Steel ve diğerleri/Birleşik Krallık* (23 Eylül 1998, §§ 46-49 ve 55, *Karar ve Hükümlerin Derlemesi* 1998-VIII) kararında, tarafların da itiraz etmediği gibi, toplumsal barışa veya kamu düzenine zarar vermenin, bu davranış İngiliz hukukunda suç olarak nitelendirilmemiş olsa da, Sözleşme’nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendi bağlamında “suç” olarak kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Söz konusu yargılamanın ve verilen cezanın niteliğini dikkate almış (*ibidem*, § 49) ve aşağıdakileri belirtmiştir (*ibidem*, § 55 ve yukarıda anılan *S., V. ve A./Danimarka*, § 90):

“(…) son yirmi yıl boyunca, İngiliz mahkemeleri, kamu düzenine zarar verme kavramını açıklığa kavuşturmuştur; öyle ki böyle bir zarar vermenin, yalnızca bir birey, kişilere veya mallara yönelik bir zarara neden olduğunda veya neden olma ihtimali olduğunda veya doğal sonucu başkalarını şiddete teşvik edecek bir şekilde davrandığında ortaya çıktığı hâlihazırda yeterince tesis edilmiştir (...) Ayrıca, bir kişinin, kamu düzenine zarar verme nedeniyle ya da zarara neden olabileceğinden şüphelenmeye yönelik nedenler bulunduğu yakalanabileceği açıktır (...)

Dolayısıyla Mahkeme, ilgili yasal hükümlerin yeterli talimatlar içerdiği ve Sözleşme'nin gerektirdiği kesinlik derecesiyle oluşturulduğu kanaatindedir (bk. örneğin, *Larissis ve diğerleri/Yunanistan*, 24 Şubat 1998, *Derleme* 1998-I, s. 377, § 34).”

32. Keyfi olmama şartı dahası, hem tutuklama emrinin hem de bu kararın yürütmesinin, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının ilgili bendinin izin verdiği kısıtlamaların amacına gerçekten uygun olmasını gerektirmektedir (*Saadi/Birleşik Krallık* [BD], no. 13229/03, § 69, AİHM 2008). Örneğin, yetkili makamlar, özgürlükten yoksun bırakmayı Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendinin ilk yönüne atıf yaparak haklı çıkarmak istediklerinde, yani suç işlediğinden şüphelenmek için inandırıcı nedenler olduğu gerekçesiyle bireyi yetkili adli makam önüne çıkarmayı amaçladıklarında, Mahkeme, böyle nedenlerin varlığının, ilgilinin suç işlemiş olabileceğine dair objektif bir gözlemciyi inandırmaya uygun olay ve olguların veya bilgilerin varlığını gerektirdiğini değerlendirmektedir (*James, Wells et Lee/Birleşik Krallık*, no. 25119/09 ve 2 diğer başvuru, § 193, 18 Eylül 2012 ve *O'Hara/Birleşik Krallık*, no. 37555/97, §§ 34-35, AİHM 2001 X). Mahkeme benzer şekilde, özgürlükten yoksun bırakmanın Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendinin ikinci yönü bağlamında haklı çıkarılması için, yetkili makamların, her ihtimalde ilgilinin, bir yakalama ile engellenmemiş olsaydı somut ve belirli bir suçun işlenmesine karışabileceğini ikna edici bir şekilde göstermeleri gerekmektedir (yukarıda anılan *S., V. ve A./Danimarka*, § 91).

33. Dahası Mahkeme, içtihatlarına göre, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının a) ila f) bentlerinde öngörülen tutukluluk gerekçelerinin kapsamlı olduğunu ve dar bir yorumlama gerektirdiğini hatırlatmaktadır (bk. yukarıda anılan, *I.S./İsviçre*, § 45 ve atıf yapılan içtihat).

b) Yukarıda Anılan İlkelerin Uygulanması

34. Mahkeme, başvuruların dâhil olduğu 74 kişiyi taşıyan otobüslerin, Ankara Valiliği tarafından hazırlanan ve 28 ve 29 Mart 2012 tarihlerinde

öngörülen tüm eylemleri yasaklayan 6136 sayılı ve 26 Mart 2012 tarihli bir valilik kararına dayanarak, 55 güvenlik görevlisi tarafından, saat 23:45'te Adana'da durdurulduğunu, güvenlik görevlilerinin öncelikle yolculardan evlerine dönmelerini talep ettiklerini ancak bazılarının emre uymayı reddetmesinin ardından (diğerleri ulusal mahkemeler önünde polisin kimliklerini sormadığını beyan etmişlerdir) polis memurlarının yolcuları, ifadelerini almak ve kimliklerini tespit etmek üzere çevik kuvvet şube müdürlüğüne götürdüklerini, tutanak hazırlandıktan sonra yakalanan tüm kişilerin kimliklerinin tespit edilmesinin en geç saat 04:50'de (imza saati) tamamlandığını ve kişilerin saat 14:50 gibi serbest bırakıldıklarını tespit etmektedir.

35. Mahkeme, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının b) bendi açısından, bir suç işlendiğine yönelik şüphelerin bulunmasa da polisle işbirliği yapma ve kimliğini ibraz etme yükümlülüğünün, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının b) bendi kapsamına giren somut ve belirli bir yükümlülük teşkil ettiğine daha önce karar verdiğini kaydetmektedir (yukarıda anılan *Sarigiannis/İtalya*, § 44 ve *Vasileva/Danimarka*, § 39). Mahkeme, *Başbakkal Kara/Türkiye* ((k.k.), no. 49752/07, § 36, 17 Ekim 2017) davasında, kimliğin doğrulanmasının her vatandaşın uyması gereken bir yurttaşlık görevi olduğunu onaylamıştır. Mahkeme ayrıca, daha önce, böyle bir yükümlülük iç hukukta öngörülmediği için, başvuranın ilgili bir belgeyle kimliğini kanıtlamayı reddetmesinin ardından tutuklamanın yasa dışı olduğuna ilişkin iddia bağlamındaki bir şikâyetin kabul edilemez olduğuna karar verdiğini hatırlatmaktadır (*Novotka/Slovakya* (k.k.), no. 47244/99, 4 Kasım 2003 ve yukarıda anılan *Vasileva*, § 39).

Öte yandan Mahkeme, tüm özgürlükten yoksun bırakmanın Sözleşme'nin 5. maddesi tarafından izlenen amaca, bireyi keyfiliğe karşı koruma amacına uygun olması gerektiğinin (yukarıda anılan *S., V. ve A./Danimarka* [BD], § 74; *Witold Litwa/Polonya*, no. 26629/95, § 78, AİHM 2000 III) ve 5. maddenin 1. fıkrasındaki “keyfi” kavramının ulusal hukuka uymamanın

ötesinde olduğunun, öyle ki özgürlükten yoksun bırakmanın, yerel mevzuata göre hukuka uygun olmakla birlikte keyfi olabileceğinin ve dolayısıyla Sözleşme'ye aykırı olabileceğinin (*Creangă/Romanya* [BD], no. 29226/03, § 84, 23 Şubat 2012; *A. ve diğerleri/Birleşik Krallık* [BD], no. 3455/05, § 164, AİHM 2009) altını çizmiştir.

Mahkeme dahası, keyfi kavramının, söz konusu tutukluluğun türüne göre belirli bir ölçüde değişiklik gösterdiğinin kaydetmiştir. Mahkeme, yetkili makamlar tarafından kötü niyet ya da yanıltma unsuru olduğunda, tutuklama emri ve bu kararın yürütmesi Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının ilgili bendinin izin verdiği kısıtlamaların amacına gerçekten uygun olmadığında, izin verilen özgürlükten yoksun bırakmayı haklı çıkarmak için ileri sürülen gerekçe ile tutukluluk yeri ve rejimi arasında herhangi bir bağlantı bulunmadığında ve ileri sürülen tutukluluk gerekçesi ile söz konusu tutukluluk arasında herhangi bir orantılılık bağı bulunmadığında keyfiliğin doğabileceğini belirtmiştir (söz konusu temel ilkelerin detaylı bir özeti için, bk. yukarıda anılan, *James, Wells/Birleşik Krallık*, §§ 191-195 ve yukarıda anılan *Saadi/Birleşik Krallık* [BD], §§ 68-74).

36. Mahkeme, somut olayda, başvuruların Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının b) bendi kapsamında şüphesiz bir yükümlülük teşkil edecek şekilde kimliklerini doğrulamak üzere çevik kuvvet şube müdürlüğüne götürülmelerine rağmen (yukarıdaki 5. paragraf), hem birinci tutanaktan hem de Hükümet görüşlerinden (yukarıdaki 22. paragraf) anlaşıldığı üzere, yakalanmalarına ve tutuklanmalarına ilişkin temel gerekçenin Ankara'ya gitmelerini ve böylece yasa dışı nitelendirilen gösterilere katılmalarını engellemek olduğunu tespit etmektedir.

37. Bu durumun tespit edilmesiyle, Mahkeme, olayların devamına ilişkin olarak, Hükümetin başvuruların polis memurlarına direnmiş olmaları nedeniyle çevik kuvvet şube müdürlüğüne götürüldüklerini ileri sürmesine rağmen dosyadaki hiçbir unsurun ilgili suçlamaya yönelik herhangi bir

eylemin yapıldığını göstermediğini kaydetmektedir. Dolayısıyla bu durum, tutukluluğun uzunluğunu haklı çıkaramaz.

38. Öte yandan Mahkeme, kimlikleri saat 04:50’de belirlenmiş olmasına rağmen başvuranların saat 14:50’ye kadar serbest bırakılmadıklarını gözlemlemektedir. Güvenlik güçlerinin başvuranları çevik kuvvet şube müdürlüğüne kimliklerini ibraz etmeyi reddetmeleri nedeniyle ve idari para cezalarını belirlemek üzere götördükleri varsayılsa dahi hiçbir unsur, başvuranların dâhil olduğu 74 kişinin kimliklerinin belirlendiği tutanağın saati olan saat 04:50’den itibaren tutukluluklarını haklı çıkarmaz (bk. *bu davaya uygulanabildiği ölçüde (mutatis mutandis)*, yukarıda anılan *Vasileva/Danimarka*, § 41). Mahkeme, tutukluluk süresinin kimliklerin belirlenmesinin ötesine uzamasının, asıl amacın başvuranların gösteriye katılmak üzere Ankara’ya gitmelerini engellemek olduğunu doğruladığı kanaatinde. Her hâlükârda, tutukluluk artık kimlik ibraz etme yükümlülüğünün yerine getirilmesini sağlamaya yönelik olarak haklı gösterilemez ve dolayısıyla artık Sözleşme’nin 5. maddesinin 1. fıkrasının b) bendi kapsamında değildir.

39. Sözleşme’nin 5. maddesinin 1. fıkrasının c) bendinin ikinci yönü açısından, yakalama sırasında, polis memurlarının başvuranlara, 28 ve 29 Mart 2012 tarihlerinde başkentte öngörülen tüm gösterilerin güvenlik ve kamu düzeni nedenleriyle yasaklandığının bilgisini verdikleri ve başvuranların eve dönmeye çağrıldıkları; bu durumun, öngörüldüğü gibi eyleme gitmeleri durumunda güvenliği ve kamu düzenini bozmaktan başvuranlar hakkında şüphelenildiği anlamına geldiği dosyada yer alan bilgilerden ve Hükümet görüşlerinden anlaşılmaktadır. Mahkeme, yetkili makamların, her ihtimalde başvuranların, kimlik kontrolü veya başka bir nedenden bir yakalama veya tutuklama ile engellenmemiş olsalardı, somut ve belirli bir suçun işlenmesine karışabileceklerini ikna edici bir şekilde göstermediklerini tespit etmektedir (yukarıda anılan *S., V. ve A./Danimarka*, § 91).

40. Dosyadaki unsurlar, hâlihazırda üstlerine düşen ve bu zamana kadar yerine getirmedikleri somut ve belirli bir yükümlülüğü yerine getirmelerini sağlamak amacıyla başvuranların yakalanması ve tutuklanması bağlamında tüm koşulların karşılandığını göstermemektedir.

41. Mahkeme, başvuranların Sözleşme'nin 5. maddesi tarafından korunan özgürlük haklarına yapılan müdahalenin ulusal mevzuata uygun olduğu varsayılsa dahi, bir yakalamanın yalnızca “yasa tarafından öngörülen yükümlülüğün” yerine getirilmesi daha hafif tedbirler ile sağlanamadığında kabul edilebilir olduğu (yukarıda anılan *Khodorkovskiy/Rusya*, § 136) ve dahası, orantılılık ilkesinin, demokratik bir toplumda ilgili yükümlülüğün derhal yerine getirilmesinin güvence altına alınması gerekliliği ile özgürlük hakkının önemi arasında bir denge kurulmasını gerektirdiği kanaatindedir (yukarıda anılan *Saadi/Birleşik Krallık* [BD], § 70).

42. Sonuç olarak, Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrası ihlal edilmiştir.

II. SÖZLEŞME'NİN 11. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

43. Başvuranlar, Sözleşme'nin 10 ve 11. maddelerini ileri sürerek, kendilerine verilen cezanın, ifade özgürlüğü haklarının yanı sıra toplanma özgürlüğü haklarını ihlal ettiğini iddia etmektedirler. Olay ve olguların hukuki nitelendirmesi konusunda takdir yetkisine sahip olan Mahkeme (*Radomilja ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], no. 37685/10 ve 22768/12, § 126, 20 Mart 2018), şikâyeti Sözleşme'nin 11. maddesi açısından inceleyecektir. İşbu madde aşağıdaki şekildedir:

“1. Herkes barışçıl olarak toplanma ve dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hak, çıkarlarını korumak amacıyla başkalarıyla birlikte sendikalar kurma ve sendikalara üye olma hakkını da içerir.

2. Bu hakların kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplum içinde ulusal güvenliğin, kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin

korunması için gerekli olanlar dışındaki sınırlamalara tabi tutulamaz. Bu madde, silahlı kuvvetler, kolluk kuvvetleri veya devlet idaresi mensuplarınca yukarıda anılan haklarını kullanılmasına meşru sınırlamalar getirilmesine engel değildir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

44. Mahkeme, bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve Sözleşme’nin 35. maddesi kapsamında başka herhangi bir gerekçeyle kabul edilemez olmadığını tespit ederek, kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

45. Hükümet, başvuranların 28 Mart 2012 tarihinde Ankara’da düzenlenen gösteriye katılmamış olmalarının gerçekte Ankara Valiliğinin 26 Mart 2012 tarihli ve 6136 sayılı kararına bağlı olmadığını; başvuranların polis memurlarına kimliklerini ibraz etmediklerini ve kontrol noktasındaki barikatı kaldırarak uzun süre polis memurlarına direndiklerini belirtmektedir.

46. Hükümet, yetkili makamların, gösterilerin barışçıl olmalarının ve tüm vatandaşların güvenliğinin sağlanması için yasal gösterilere ilişkin olarak uygun tedbirleri alma yükümlülüğü bulunduğunu; Ankara Valiliğinin, 26 Mart 2012 tarihli ve 6136 sayılı kararıyla, istenmeyen olayların önüne geçilmesi, düzenin bozulmasının engellenmesi ve kamu güvenliğinin sağlanması amacıyla söz konusu eylemi yasakladığını; İçişleri Bakanlığının 27 Mart 2012 tarihli yazısıyla Ankara Valiliğinin kararının, Adana Emniyet Müdürlüğü dâhil olmak üzere tüm emniyet müdürlüklerine bildirildiğini ileri sürmektedir.

Hükümete göre, Ankara Valiliğinin gösteriyi yasaklama kararı, kamu düzeninin sağlanması, suç işlenmesinin önlenmesi ve başkalarının haklarının korunması meşru amaçlarını izlemiştir ve söz konusu müdahale meşru amaç ile orantılıdır.

47. Mahkeme, içtihadından doğan ve *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri/Türkiye* (no. 20347/07, §§ 91-98, 5 Temmuz 2016) kararında hatırlatılan genel ilkelere atıfta bulunmaktadır.

48. Mahkeme, dosyaya eklenen belgelerden, başvuranların sendikaları tarafından düzenlenen gösterilere katılmak üzere Ankara'ya gitmek için yolda oldukları sırada yakalandıklarını kaydetmektedir. Mahkeme, kimliklerinin tespit edilmesi için başvuruların tutuklanmalarının, adalet yönetimi kanununa ve Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının b) bendine (yukarıdaki 35. paragraf) uygun olduğunu tespit etmiş olsa da dosyadaki tüm unsurlar ışığında, yetkili makamların asıl amacının başvuruların gösteriye katılmak için Ankara'ya gitmelerini engellemek olduğu kanaatindedir ve sonuç bu olmuştur. Dolayısıyla Mahkeme, kamu makamlarının eylemlerinin, başvuranların toplanma özgürlüğü hakkına bir müdahale teşkil ettiğini gözlemlemektedir.

49. Mahkeme, toplantı özgürlüğü hakkının kullanılmasına yapılan bir müdahalenin, “yasa ile öngörülmediği”, bir veya daha çok meşru amaç izlemediği ve bu amaçlara ulaşmak için “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığı sürece, Sözleşme'nin 11. maddesini ihlal ettiğini hatırlatmaktadır.

50. Mahkeme, somut olayda, öncelikle, bir valilik kararının 28 ve 29 Mart 2012 tarihlerinde Ankara'daki tüm gösterileri yasakladığını kaydetmektedir. Mahkeme, Sözleşme'nin 11. maddesinin 2. fıkrası anlamında söz konusu kararın öngörülebilirliğine ve “kanun” niteliğine ilişkin ciddi şüphelerin bulunduğu kanaatindedir (aynı anlamda, Özbent ve diğerleri/Türkiye, no. 56395/08 ve 58241/08, § 39, 9 Haziran 2015). Bununla birlikte Mahkeme, müdahalenin gerekliliğine ilişkin vardığı sonuç dikkate alındığında (yukarıdaki 40. paragraf), bu soruyu daha fazla incelemesine gerek olmadığına karar vermektedir. Öte yandan, söz konusu müdahale, Sözleşme'nin 11. maddesinin 2. fıkrasında yer alan meşru amaçlardan en azından birine, yani düzenin sağlanmasına veya başkalarının haklarının korunmasına yöneliktir.

51. Mahkeme, söz konusu müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığı sorusuna ilişkin olarak, kamuya açık bir alanda yapılan tüm gösterilerin günlük hayatta aksaklıklara neden olabileceğini, ancak yetkili makamlardan belirli bir tolerans göstermelerinin beklenebileceği göz önüne alındığında, bunun kendi başına toplanma özgürlüğü hakkının kullanılmasına yapılan bir müdahaleyi haklı çıkarmadığını hatırlatmaktadır (*Berladir ve diğerleri/Rusya*, no. 34202/06, §§ 38-43, 10 Temmuz 2012). Mahkeme aynı zamanda, yetkili makamların, gösterilerin sorunsuz olmasının ve tüm vatandaşların güvenliğinin sağlanması amacıyla tüm yasal gösterilere yönelik gerekli tedbirleri alma yükümlülüklerinin olması gerektiğini hatırlatmaktadır (yukarıda anılan *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri*, § 98).

52. Ancak somut olayda, başvuranların dâhil olduğu göstericilere yönelik etkin şekilde alınan tek tedbirin Ankara'ya gitmelerinin tamamen engellenmesi olduğu görülmektedir; bu da, Mahkemeye göre, düzenin sağlanması veya başkalarının haklarının korunması için gerekli olmayan orantısız bir tedbirdir (*ibidem*, §§ 107-108).

53. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 11. maddesi ihlal edilmiştir.

III. SÖZLEŞMENİN 6. MADDESİNİN 1. FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

54. Başvuranlar, Sulh Ceza Mahkemesinin duruşma düzenlemeden karar verdiği gerekçesiyle, 5236 sayılı Kanun'un 40. maddesine dayanarak idari para cezasına mahkûm edilmelerine itiraz etme amacıyla yapılan ceza yargılamasının hakkaniyete uygun olarak görülmediğini iddia etmektedirler. Başvuranlar bu bağlamda, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasını ileri sürmektedirler.

55. 5236 sayılı Kanun'un 28. maddesinin 4. fıkrasına göre, Sulh Ceza Mahkemesinin re'sen veya davalı tarafın talebi üzerine duruşma yapmaya karar verebildiği ve başvuranların bu anlamda herhangi bir taleplerinin

olduğunu göstermedikleri Hükümet tarafından sunulan bilgilerden anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Mahkeme, Sulh Ceza Mahkemesi önünde kamuya açık duruşmaların düzenlenmesi talebinde bulunma imkânları olan ilgililerin bu hakkı kullanmaktan feragat ettiklerini değerlendirmektedir (aynı anlamda, Akarsubaşı/Türkiye, no. 70396/11, § 57, 21 Temmuz 2015).

56. Dolayısıyla, başvurular tarafından ileri sürülen hükmün ihlaline ilişkin herhangi bir belirti bulunmamaktadır, sonuç olarak, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca, açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle başvuruların bu bağlamdaki şikâyeti reddedilmelidir.

IV. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

57. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Eğer Mahkeme, işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

58. Başvuranlar, adil tazmin taleplerini verilen süre içinde sunmamışlardır.

59. Dolayısıyla Mahkeme, Sözleşme'nin 41. maddesi bağlamında, başvuran tarafa herhangi bir miktar ödenmesine gerek olmadığı kanaatindedir (*Karoussiotis/Portekiz*, no. 23205/08, § 94, AİHM 2011 (alıntılar)).

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasına ve 11. maddesine ilişkin şikâyetlerin kabul edilebilir olduğuna ve başvurunun geri kalan kısmının kabul edilemez olduğuna;
2. Sözleşme'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine;

3. Sözleşme'nin 11. maddesinin ihlal edildiğine;
4. Adil tazmine ilişkin talebin reddine *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları uyarınca 24 Mayıs 2022 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Jon Fridrik Kjølbro
Başkan

ALICI VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE KARARI

EK

Başvuranların Listesi:

Başvuru No. 70098/12

No.	Ad SOYAD	Doğum Tarihi	Uyruğu	İkamet Yeri
1.	Orhan ALICI	1955	Türk	Adana
2.	Kenan ASLANTAŞ	1967	Türk	Adana
3.	Gülistan ATASOY	1981	Türk	Adana
4.	Ergün ATLI	1966	Türk	Adana
5.	Ulaş Yoldaş BAZO	1979	Türk	Adana
6.	Çağdaş BEKTAŞ	1982	Türk	Adana
7.	Güven BOĞA	1963	Türk	Adana
8.	Eser ÇAPAR	1974	Türk	Adana
9.	İmam GÖZCÜ	1955	Türk	Adana
10.	Ülkü GÜLŞEN	1957	Türk	Adana
11.	Hüseyin GÜRSOY	1977	Türk	Adana
12.	Erdal KARABULUT	1971	Türk	Adana
13.	Ahmet KARAGÖZ	1965	Türk	Ankara
14.	Fadime KARAGÖZ	1971	Türk	Adana
15.	Süleyman KAVUNCUOĞLU	1968	Türk	Adana
16.	Haydar Sinan KOLUAÇIK	1978	Türk	Adana
17.	Mehmet İnan KOLUAÇIK	1975	Türk	Adana
18.	Ali PALTA	1977	Türk	Adana
19.	Özlem TEMAMOĞULLARI		Türk	Adana
20.	Mehtap YANIK	1985	Türk	Adana
21.	Ali YAPTATEREK	1957	Türk	Adana
22.	Metin YILMAZ	1964	Türk	Adana